

Anteckningar

EID:s nätverksgruppsmöte

Energiintelligent Dalarna onsdagen den 12 mars 2014

Plats: Folkets Hus, Falun.

Närvarande: Veronica Moraeus, Martin Henriksson, Erik Särnholm, Kerstin Angberg-Morgården, Maria Saxe, Länsstyrelsen. Magdalen Horn, Sweco. Dennis Adås, Dala Energiförening. Bernt Lindberg, Omställning Falun. Per Sillén, Friluftsförbundet. Riccardo Alvarez, nyutexaminerad energiekonom. Simon Bengtsson, Outokompo. Anders Dahlström, Fortum Distribution. Per Skytter, Bergviks skog. Ingmar Lööf, Bävergläntans Fastighets AB. Håkan Hultgren, ABB. Agne Matsson, Bicema AB. Claes Rosengren, Gävle Dala Energikontor., Amelie Sahlin, Region Dalarna. Lisen Vogt, Framtidsmuséet.

Kort redogörelse vad som är vad som är på gång inom respektive verksamhet (Informationen inkluderar komplettering som skickats per mail efter mötet):

- Magdalena Horn, Sweco Environment – Energi. Arbetar med energioptimering för IKEA Borlänge, MKB förbränning, hur vi går över till förnybara energikällor
- Dennis Adås, Dala Energiförening årsmöte 7 maj det arrangeras studiebesök
- Bernt Lindberg, Omställning Falun som är ett ideellt nätverk för långsiktigt hållbart samhälle. I arbetet med en ”ekoby” som även ska vara socialt hållbar tittar man på att använda ett modulsystem för ökad valfrihet. Går enligt Bernt att göra energisnålt och med brukarinflytande. Se de två bilagorna för information som Bernt skickat efter mötet (du hittar dem genom att klicka här: [Lägesrapport BioMobilprojektet mars 2014](#), [Projekt hållbart byggande och boende i Falun](#).)
- Simon Bengtsson, Outokompo. Arbetar som energisamordnare med projekt, rapportering, strategier, avtal, etc. Började 1 n ov 2013. Utbildad inom energiteknik. Outokompo Stainless steel använder ca 300 GWh el, 200 GWh gasol, 150 GWh olja. På koncernnivå planeras i Finland för att bygga mottagningsstation för flytande naturgas (LNG) för att gå från gasol och olja. Finns på kartan för Avesta också, men svårt att veta om det är lönsamt att göra det. Konverteringar skulle kosta ca 200 milj. Kostnaderna för energi ungefär samma som lönekostnaderna, men råvarorna är klart störst utgiftsposten. Massor av restvärme (10-15 ggr mer än de kan leverera), men Värmevärden har avfallspanna så de har svårt att ta emot restvärme..
- Anders Dahlström, Fortum. Med i vindkraftsnätverket där vindkraftsprojektörerna och elnätsföretaget träffas. Det finns två förslag på nya stamnätsstationer som berör Dalarna, Yttermalugn och i närheten av Los.
- Per Skytter, Bergvik skog, är projektledare för vindkraft. Bergvik skog bygger egna vindkraftsparker (bland annat i Järdrås). Målet är 400-500 verk i tillståndsprocess (inte begränsat till Dalarna) Han jobbar mycket med vindmätningar och elanslutningar.

- Ingmar Lööf, Bävergläntans Fastighets AB. Företaget är en elektromekanisk verkstad. Han har även byggt en fliseldad panncentral för hela Gunnars industriby utanför Smedjebacken. Panna 800 kW. Byggde 2013 en solenergianläggning som kan leverera 18 kW elström och 80 kW värme. Stora pannan går okt-april. Övrig tid främst solvärme som lagras i en accumulator på 25 m³, räcker i tre dygn. Som komplement på vinter och sommar finns en pelletspanna. Bävergläntan Fastighets AB har blivit Dalapilot genom sitt engagemang. Projektet går inget vidare bra, delvis pga att några som innan projektet var positiva valt att inte ansluta sig. Önskar höjd energiskatt för småskaliga industrins oljeanvändning.
- Hågan Hultgren, miljöchef på ABB och har arbetat som det sedan 2007. ABB Ludvika utvecklar, konstruerar, tillverkar, säljer, driftsätter samt underhåller produkter, system och anläggningar för överföring och distribution av elkraft såsom transformatorer och transformator tillbehör, reaktorer, ställverk, brytare, kondensatorer och ventilavledare. Deras verksamhet är att hjälpa nya och gamla kunder att göra energieffektiviseringsåtgärder. Några av ABBs miljömål: Varje anmälnings- och tillståndspliktig verksamhet ska genomföra en energikartläggning 2014; Alla produktionsenheter ska genomföra tre energisparprojekt under 2014; ABB Ludvika är en av de verksamheter som gör av med mest energi. Dock har energiförbrukningen minskat med > än 50 % i förhållande till fakturerad volym sedan 2004. Utsläpp av växthusgaser har minskat ännu mer. Fortfarande används årligen mellan 120 och 170 ton gasol och cirka 500 m³ eldningsolja E10; 2013 fick de en vision om att bli fossilfria. De gasoleldade ugnarna är det som är tekniskt svårast att göra fossilfria.
- Agne Matsson, Bicema AB har arbetat med produktionsprocesser kring energi, t ex pelletsproduktionen i Falun. Arbetar för att få fram en produkt från skogsindustrin som får ett högt värde och som kan fungera som energilager. Produkten har hög energitäthet (10-12 gånger energivärdet för ett litiumbatteri).
- Claes Rosengren, Gävle Dala Energikontor, har varit verksamhetschef för dem i 8,5 år. De ser sig själva som hjälpmotor i samhället och driver olika projekt t ex, uthållig idrott, biogas, elbil, energieffektiviseringsprojekt. 8 anställda och finns i Gävleborg och Dalarna. Gävle-Dala drivmedelskonvent El, biogas, vätgas äger rum 20-21 mars.
- Amelie Sahlin, Region Dalarna arbetar med tillväxt och utvecklingsarbete, hållbara transporter, kommunalt nätverk för transporter, grönare vägval. Bevakar smart samhällsbyggande och energi- och klimatfrågan på Regionen.
- Lisen Vogt, projektledare Framtidsmuseet, Bland annat projektledare för KNUT-projektet som finns i 9 län och arbetar för att väcka engagemang för hållbar utveckling. De har även fått bidrag från Lst Dalarna om hur man kan lyfta hållbar utveckling i alla Dalarnas kommuner. Ser det som en lösning på Pica-problemet.
- Länsstyrelsen Dalarna (Kerstin, Veronica, Martin, Erik och Maria)
 - Kerstin arbetar främst med Energiseminarier och projektet ”Ja, vi möts resfritt”. Det årliga Energiseminarier som är naturliga mötesplatsen för de som arbetar med energi- och klimatfrågor äger i år rum den 20 maj i Borlänge och har i år temat Hållbara Transporter. Projektet ”Ja, vi möts resfritt” stödjer kommunernas arbete med video- och webbmöten, bland annat genom utbildning av agenter som i sin

tur ska utbilda personalen på respektive kommun. Projektet sparar energi och miljö, men framförallt tid när personer slipper resa.

- Veronica Moreaus, Miljöenheten, är Miljökommunikatör och arbetar med miljömålen
- Martin Henriksson, Landsbygdenheten. I avvaktan på att nya landsbygdsprogrammet ska bli färdigt rullar tidigare projekt vidare. Exempelvis Energilots 2.0 (projektstöd från Landsbygdsprogrammet), Företagsstöd till bl a biogasanläggningen i Säter, samt upphandlat konsult för kompetenshöjning
- Maria Saxe, Miljöenheten, har tagit över som koordinator för Energiintelligent Dalarna från Erik
- Erik Särholm, Miljöenheten, informerade om nya verksamhetsplanen som är klar och som innehåller massor av aktiviteter som händer inom EID. Den och uppföljningen av 2013 års aktiviteter finns under ”om EID” på hemsidan www.energiintelligent.se. Den sidan byter i slutet av mars eller i början av april skepnad på grund av att den nuvarande hemsidaplattformen läggs ner.

EID:s arbete med handlingsplaner

Erik Särholm presenterade hur EID tänker sig arbeta med handlingsplaner för respektive process. Erik exemplifierade med handlingsplanen för temagrupp Hållbara energisystem inom Byggdialogen. Eriks presentation hittar du på hemsidan under ”om EID” – ”EID Nätverk” och möte den 12 mars eller genom direktlänken [här](#).

I efterföljande gruppdiskussioner kom följande synpunkter/kommentarer fram:

- Viktigt bryta ner mål så att det blir mer konkret och att vara ärliga med vilken vinning som man får med samarbetet
- Det är viktigt med uppföljning, men det är viktigt att följa upp sådant man har rådighet över och att uppföljningen inte tar för mycket tid.
- Kommuner och Länsstyrelsen värnar för tillväxt. Hur förhåller det sig till hållbarhet?
- Resonerade kring prissättning som styrmedel och att man använder det relativt litet. Prissättning som informationsbärare borde utnyttjas bättre. Exempel med fasta månadsavgifter för p-platser
- Att leverantörer och kunder arbetar tillsammans är viktigt.
- Bra handlingsplan och mål, men viktigt ha aktiviteter som stödjer det arbetet.
- Metod Vindkraft. De använder mer problembaserat angreppssätt. Mer mot ett rörligt mål. Viktigt med eldsjälar. En handlingsplan som bara ligger på hyllan blir ingen glad av.
- Med samordning når man mycket längre. Bra när olika kategorier kommer samman och den kan vara pådrivare. En framgångsfaktor är att ha samarbetet och någon som driver agendan. Det fungerar väldigt bra i vindkraftssamverkan.
- Konkreta punkter som går att bocka av. Det är det som ger energi...
- Vad lägger vi in i det hållbara?
- Inte för pekpinnar, men för handling.

- Vi måste utveckla regionen! Vi måste engagera fler. Få igång mer industrikluster så som fjärrvärmerna... Få engagemanget att bli mer energismarta
- Vi har mycket cellulosa resurser i Gävleborg, Dalarna, Värmland som borde kunna komma till nytta.
- Många aktörer, bra att samlas kring en handlingsplan.

Samverkansforum för ett effektivare näringsliv

Claes Rosengren, Gävle Dala Energikontor, presenterade arbetet med samverkansforum för ett effektivare näringsliv samt presenterade mer ingående om ett av projekten BEE. Presentationen hittar du på hemsidan under ”om EID” – ”EID Nätverk” och möte den 12 mars eller genom direktlänken [här](#).

I efterföljande gruppdiskussioner kom följande synpunkter/kommentarer fram:

- Det skulle behövas en samverkan för storindustrin också där man bland annat kunde ta upp om företagens behov av järnvägstransporter. Storindustrins behov av samverkan skiljer sig mot de företag som inkluderas i samverkansforum för ett effektivare näringsliv.
- Bernt påpekade vikten av lokala inköp för att minska transportbehovet (för industriernas inköp).
- Magdalena (och Veronica) höll med Simon (och Riccardo) att det är viktigt att möjliggöra jämförelser mellan företag. Både inom länet, men även möjliggöra jämförelser med företag nationellt. Hon påpekar att företagen med över 500 MWh förbrukning oftast har rätt bra koll själva, men kan behöva hjälp ändå.
- Frågan om hur man når fram till företagen diskuterades. Ingemar sa att han som liten företagare dränks i telefonförsäljarsamtal. Vi kan fram till att man ofta når fram bättre med traditionellt brev. Framförallt om det legitimeras med en logga (emblem) typ länsstyrelsens logga. Att gå via företagarföreningen och teknikföretagen är också en bra väg.
- Claes påminde igen om att små teknikföretag saknas i BEE och att om man känner till något sådant får man gärna tipsa om det.
- Kerstin summerade att det vi har kommit fram till behövs är en samling (ett nätverk?) för de större företagen. (Önskemål från både ABB och Outokumpo). Simon hänvisade till att det varit ett möte som energimyndigheten hållit i (kallat energiintensiven 2014?) som varit mycket uppskattat. Mer sådant önskas och även ett ökat samarbete regionalt.
- Ingemar påpekar att det är viktigt att man inte kör flera saker parallellt. Och att det är viktigt att fler är engagerade så att det inte går i stå för att någon är ledig eller byter jobb.
- Vi kom fram till att rutiner och tydliga målsättningar är en del av jobbet för att försäkra sig om att arbetet fortsätter när/om personal byts ut.

Kerstin tackar för dagen och avslutar mötet.

Anteckningar / Erik och Maria

